

ЗМЕЙ ГОРЯНИНЪ

РОДИНА

Винаги когато си спомня селото на дъло, въ паметта ми застават две момченца съ сини шаячени дрешки, боси, съ рошави главички, съ живи умни очи. Тѣ играятъ на мегдана, а помежду имъ се вре едно голѣмо рунтаво куче.

Тогава азъ бѣхъ гимназистъ, цѣль день ходѣхъ по сѣнкитѣ, за да чета и съ малкитѣ момченца не играехъ. Но ги запомнихъ, видя се, защото тримата — сиречь, двамата и кучето — бѣха нераздѣлни другари: Генчо, Борко и Маджаръ.

Генчо бѣше синъ на кмета, най-личниятъ и заможенъ човѣкъ въ селото. Борко бѣше бедно момче; баща му, наистина, бѣше най-добъръ майсторъ-коларъ въ цѣлата околия, но каквото припечелваше оставяше го въ дълбокия джобъ на кръчмаря. Маджаръ пъкъ нѣмаше стопанинъ. Генчо го бѣ намѣрилъ край рѣката, още като малко слѣпо кученце.

Понѣкога тримата приятели идваха при мене на полето, изтѣгаха се подъ сѣнката и започваха да ми залаватъ безкрайни въпроси. Разбира се, въпроситѣ задаваха Генчо и Борко, а Маджаръ гледаше въ чантата, въ която държахъ закуската си, и махаше опашка.

— Искамъ да отида въ Америка, — казваше Генчо. — Умръзнали ми сж нашитѣ баири и полета. Ей тѣй, въ Америка човѣкъ може да види много нѣща, да спечели много пари. А тука, блѣскай се цѣль животъ съ земята...

Азъ се засмивахъ на малкия мечтател и питахъ:

— А ти, Борко?

Азъ да порастна най-напредъ, па после ще му мисля. И тука да стоя и другаде да ида, все трудъ се иска за да си вадишъ хлѣба.

Изминаха години. Много години...

И ето, веднажъ преди нѣколко месеца, нѣкой позвъни на пѣтната врата и следъ малко въ стаята ми влѣзе единъ високъ, снаженъ мжжъ, облѣченъ въ груби, но чисти спретнати дрехи, съ загорѣло отъ слънцето лице,

— Добъръ день, байко. Дойдохъ по работа въ София, та ми се дощѣ и тебе да видя. Мигаръ на ме познавашъ?

Азъ напрегнахъ паметта си, но не можахъ да си спомня:

— Не мога да се сѣтя, юнакъ.

— И тази добра, байко! Азъ съмъ Борко.

— Борко ли? Ей, че си порастналь! Сѣдай! Разправяй новини отъ село!

— Новини нѣма. Новини отъ тукъ ще имъ занеса, — отвърна Борко и започна бързо да разглежда закаченитѣ картини и натрупани книги.

— А ти какво правишъ? Работишъ ли?

— Работа. Татко застарѣ, па нали го знаешъ какъвъ си бѣше!.. Като свършихъ трети класъ, лазарихъ се ратай. Поспестихъ нѣкоя пара и купихъ земя. Сетне съ пчели се заловихъ. Слава богу, изкарвамъ си хлѣба. Имамъ и три крави.

— Браво! И всичко това самъ си спечелилъ?!

— Самъ, — гордо отговори Борко. — Ами че отъ кого да чакамъ имотъ? Разбрахъ, каквото си изкарамъ — това и ще ми остане. Презъ зимата, като нѣмамъ работа, чета книги. Понаучавамъ по нѣщо ново.

Докато гостътъ ми говорѣше, азъ си припомняхъ миналото. Пакъ видѣхъ тримата нераздѣлни другари.

— А какво стана Генчо?